

Putování krajinou
HRANICKA
za perlami zdejší přírody

Hledačka
a omalovánky

AGENTURA OCHRANY
PŘÍRODY A KRAJINY
ČESKÉ REPUBLIKY

Realizováno v rámci projektu č. 221 „Posilování populací perlorodky říční v lokalitách soustavy Natura 2000 v zeleném pásu Bavorsko – Česko“ financovaný z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj prostřednictvím Programu přeshraniční spolupráce Česká republika - Svobodný stát Bavorsko, Cíl EÚS 2014 – 2020 a Ministerstva životního prostředí ČR. Realizuje AOPK ČR, RP SCHKO Slavkovský les ve spolupráci s Bund Naturschutz Hof v oblasti Asšského výběžku.

Ministerstvo životního prostředí

Tiráž:

Zpracovala Actaea – společnost pro přírodu a krajinu, z.s., www.actaea.cz

Autoři textu: Kateřina Kočí, Erika Smrtová, Kateřina Urbánková

Ilustrace: Martin Chochel

Grafické zpracování: Iveta Albrechtová Dučáková

Tisk: Printo, spol.s.r.o.

Náklad: 1000 ks

Vydání: 1. vydání

Vydala:

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11-Chodov

email: aopkcr@nature.cz, distribuce publikací: knihovna@nature.cz

© Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2020

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky je státní instituce, která zajišťuje odbornou i praktickou péči o naši přírodu, zejména o chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace a národní přírodní památky.

Více na www.nature.cz

ISBN 978-80-7620-064-7

NEPRODEJNÉ

AGENTURA OCHRANY
PŘÍRODY A KRAJINY
ČESKÉ REPUBLIKY

PŘÍRODA JE NAŠE DĚDICTVÍ I BUDOUCNOST

Putování krajinou HRANICKA za perlami zdejší přírody

OBTÍŽNOST HLEDAČKY: středně těžká, náročná na orientaci, je nutno sledovat mapu a pokyny na cestu, nevhodná pro kočárky a osoby s omezenou pohyblivostí.

DÉLKA A ČAS: 5 km, na klidné projití budete potřebovat asi 3 hod.

KDY JE VHODNÉ HLEDAČKU PROCHÁZET: od května do září, při vlhkém počasí si vezměte holiny.

VYBAVENÍ NA CESTU: papír, tužka, pastelky, může se hodit dalekohled pro pozorování ptáků, motýlů, žab a vážek.

ZAČÁTEK HLEDAČKY: křižovatka cest před obcí Pastviny ze směru od Hranic, na cyklotrase 2057.

KONEC HLEDAČKY: na signálce u Lužního potoka, postupujte podle přiloženého plánu.

Pro nalezení pokladu je třeba vyluštit tajenku – pozorně sledujte text!
Vždy si přečtete celý odstavec, než začnete luštit.
Hledaná slova dopisujte do připravených polí.
Do tajenky vpisujte písmena s příslušným číslem.

PŘIVÍTÁNÍ

Vítej milý poutníku v obci Pastviny, kde bývalo kdysi lidí a tři dědiny. Dnes tu najdeš jen pár domů, aleje a kravín k tomu.

Podle mapy vzadu najdeš trasu svou a pokyny na cestu tě také povedou.

Pokyny na cestu:

Vydej se po asfaltové silnici do Pastvin, projdi celou obec až na samý konec. Tam pak najdeš zastavení u plynárenského zařízení.

Pole, louka, pastvina,
to je naše otčina.
Je odrazem našich duší,
podle toho jí to sluší.

Kde s pokorou a úctou žijí,
kde umíš láskou pracovat,
tam krajina je z drojem krásy,
tam vracíváš se rád.

Remízky, tůňky, aleje,
člověka usrdce zahřeje
když prochází pod korunami stromů,
lemujících dlouhou cestu domů.

Voňavé louky, potoky plné ryb,
zkusme se vyvarovat chyb,
naš život je naše krajina.
Najdeš v ní všechno, co jsi kdy chtěl,
krajina je prodloužením našich těl.

Jaká je podle tebe zdejší krajina?
Je taková jako v básni nebo je jiná?
Jak na tebe působí?

TAJENKA

Co trčí na horizontu?

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2

LUŇÁK ČERVENÝ

Pokyny na cestu:

Pokračuj asi 100 m po silnici, poté zahni doprava po cyklostezce 2057 směr Aš a Krásná. Projedeš kolem stavení a cesta tě povede k lesu. Po levé ruce uvidíš kousek mladého bukového lesa lemovaného velkou kapradinou - hasivkou orličí. Pokračuj až k závoře na kraji lesa.

Když ze země vytryskne pramen,
je to začátek nového života.
Příběh řeky, co spojí se z mnoha malých ramen,
bystřiny, jež přes kamení nespoutané klokotá.

Voda je zprvu jiskrná, jak oči nemluvněte,
Pádí dolů do údolí a zakouší člověčího světa.
Ze sladkých snů, jako když procítnete,
v kalných vodách utone opar pozdního léta.

Řeka je živel, s radostí mění svou cestu,
sama si vezme, co se jí líbí,
nahání strach, když valí se k městu,
úrodu bohatou však v údolí slíbí.

Toky svázané v korytech ztrácejí svou duši,
jak cirkusová zvířata, jež okradli jsme o význam.
Bublání a klokot našim řekám sluší.
Zpěv a radostné halekání zase sluší nám.

Nechme vodu vodou, ať si klidně teče,
za každou kapku rosy z ústávejme vděční,
ať vlny volně plynou, jako když žena vlasy češe,
třeba i náš život se jednou stane věčný.

TAJENKA

Který vzácný živočich s lasturou se vyskytuje ve zdejších vodách?

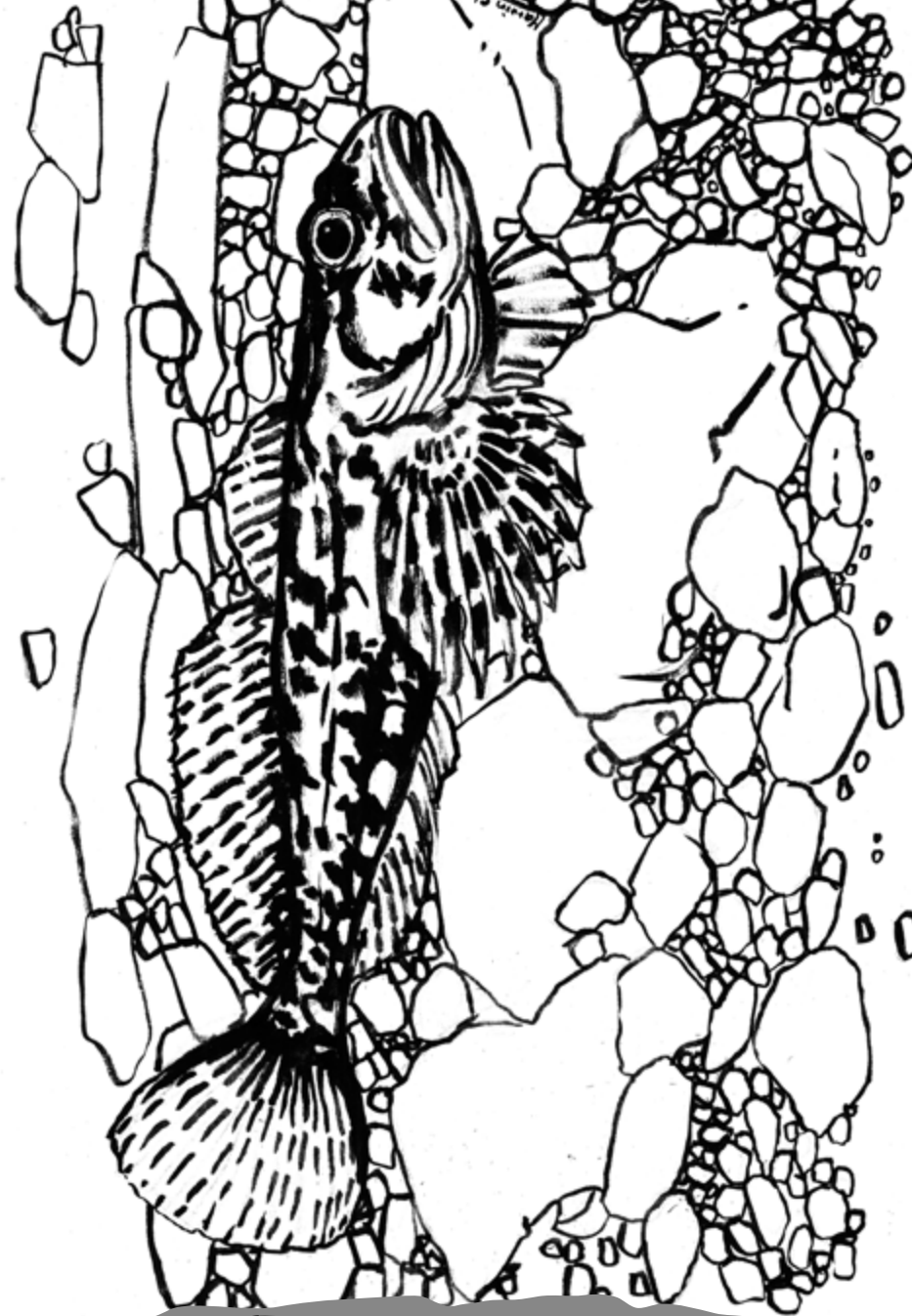
--	--	--	--	--	--	--	--

7

--	--	--	--	--

1

6

Pokyny na cestu:

Pokračuj dál podél okraje lesa až k Lužnímu potoku na zastavení číslo 4.
Zastav se, sejdí trochu níž vpravo od mostku
a podívej se ve směru toku. Plánek cesty najdeš na straně 10-11.

ČOLEK HORSKÝ

PASKOVEC KROUŽKOVANÝ

Vlevo vidíš narovnané zpevněné koryto, co bylo kdysi betonem snad zalito nebo lidé srovnali jej kameny. Vpravo přirozeně loukou se stáčí potůček, co travám nohy smáčí. Vine se jako had, hned vlevo, hned zas vpravo, můžeš se podívat, v něm pro ryby je z drávo.

7 LOUKA

Přečti si text na straně 16-17 a vyluší tajenku

Pokyny na cestu:

Znovu po mostku přešli přes Lužní potok. Odboč vpravo na louku a pokračuj podél jejího okraje. Po 200 m se zastav a pohlédni do kraje.

6 UŽ VÍŠ, CO JE TO REVITALIZACE?

Přečti si text na straně 14-15 a vyluší tajenku

Pokyny na cestu:

S jiskrou v oku, pokračuj dál podél narovnaného toku, jinak budeš mít mokrou botu.

5 TŮNĚ a RYBNÍKY

Přečti si text na straně 12-13 a vyluší tajenku

TAJENKA

Na louce vidíš vzrostlý strom.

Jak se jmenuje?

T				
---	--	--	--	--

3

Pokud potřebuješ, dojdi si ho prohlédnout zblízka a pak se vrať zpět k narovnanému korytu.

Pokyny na cestu:

Nyní přešli po mostku přes Lužní potok a dej se loukou doprava podél narovnaného koryta.

4 REVITALIZACE

Pokyny na cestu:

Na úrovni stramu přeskoč narovnané koryto a pokračuj dál po jeho druhé straně.

Pokyny na cestu:

Vydej se přes zakroucený (meandrující) potok a s očekáváním na ni usedni.

Pokyny na cestu:

Na konci menší skupinky stromů po tvé pravé ruce se nachází rybníček. Na jeho hrázi najdeš lavičku.

Že rybník není tůňka,
to ví každá kuňka.
Ty bys také vědět měl,
že tůňka nemá stavidel.

Ač nezdá se, ta malá plocha vodní,
co zjevise nečekaně a časem zmizí zas,
je zdrojem mnohých překvapení
i nečekaných krás.

Na břeh když usedneš tře,
vstoupíš do zvířecí opemí říše.
V představení žabích samců,
uslyšíš chorál milostných štvanců.

Motýlice, vážky, šídla,
předvádějí světu
svá nádherná křídla
v kaskadérském letu.

Pro bruslačky a vodoměrky
domovem je hladina
tam kloužou rychle, elegantně
jak Sáblíková Martina.

Nekončící program přírodního představení
můžeš sledovat až do setmění.
Máš-li pocit, že něco snad tam chybí,
ano, v tůňce sotva kdy najdeš ryby.

TAJENKA

Jak se jmenuje žába na obrázku?

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

9

Co najdeš zřídka kdy v tůňce?

--	--	--	--	--

10 11

Pokyny na cestu (podle plánu na straně 10-11):

S jiskrou v oku,
pokračuj dál podél narovnaného toku,
jinak budeš mít mokrou botu.

UŽ VÍŠ, CO JE TO REVITALIZACE?

Kdysi dávno lidé tady tok nám zkrátili.
Původní teď obnovili, proto jsme se vrátily.
Dalo to tu jistě hodně práce.
Provést vodu její přirozenou cestou nazývá se revitalizace.
Čím déle voda územím protéká, tím více ovlaží krajinu i člověka.
Zvířatům se také v této vodě líbí, úkryty tu najdou mihule a ryby.

TAJENKA

Kdo se vrátil do potoka díky revitalizaci?

--	--	--	--	--	--	--	--

12

Až vyjdeš na cestu, tak ohlédně se zpět,
že potok se tu jak had vine, nemůžeš nevidět,
a věz, že v porovnání s revitalizací,
je narovnaný tok o třetinu kratší.

Pokyny na cestu (podle plánu na straně 10-11):

Znovu po mostku přejdi přes Lužní potok.

Odboč vpravo na louku a pokračuj podél jejího okraje.

Po 200 m se zastav a pohlédni do kraje.

HNĚDÁSEK CHRATAVCOVÝ

KLÍČ K POKLADU
Z rozpětí nadmořských výšek na tabulce vypočti průměr,
TO JE TVŮJ KLÍČ KE SCHRÁNCE S POKLADEM.

--	--	--

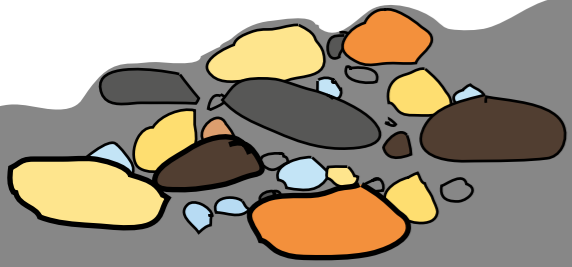
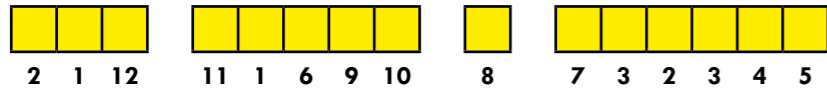
Pokyny na cestu:

Asi 100 m od tabulky opět narazíš na Lužní potok.

Sejdi vlevo k potoku, usedni na chvíli a pohleď do průzračné vody.

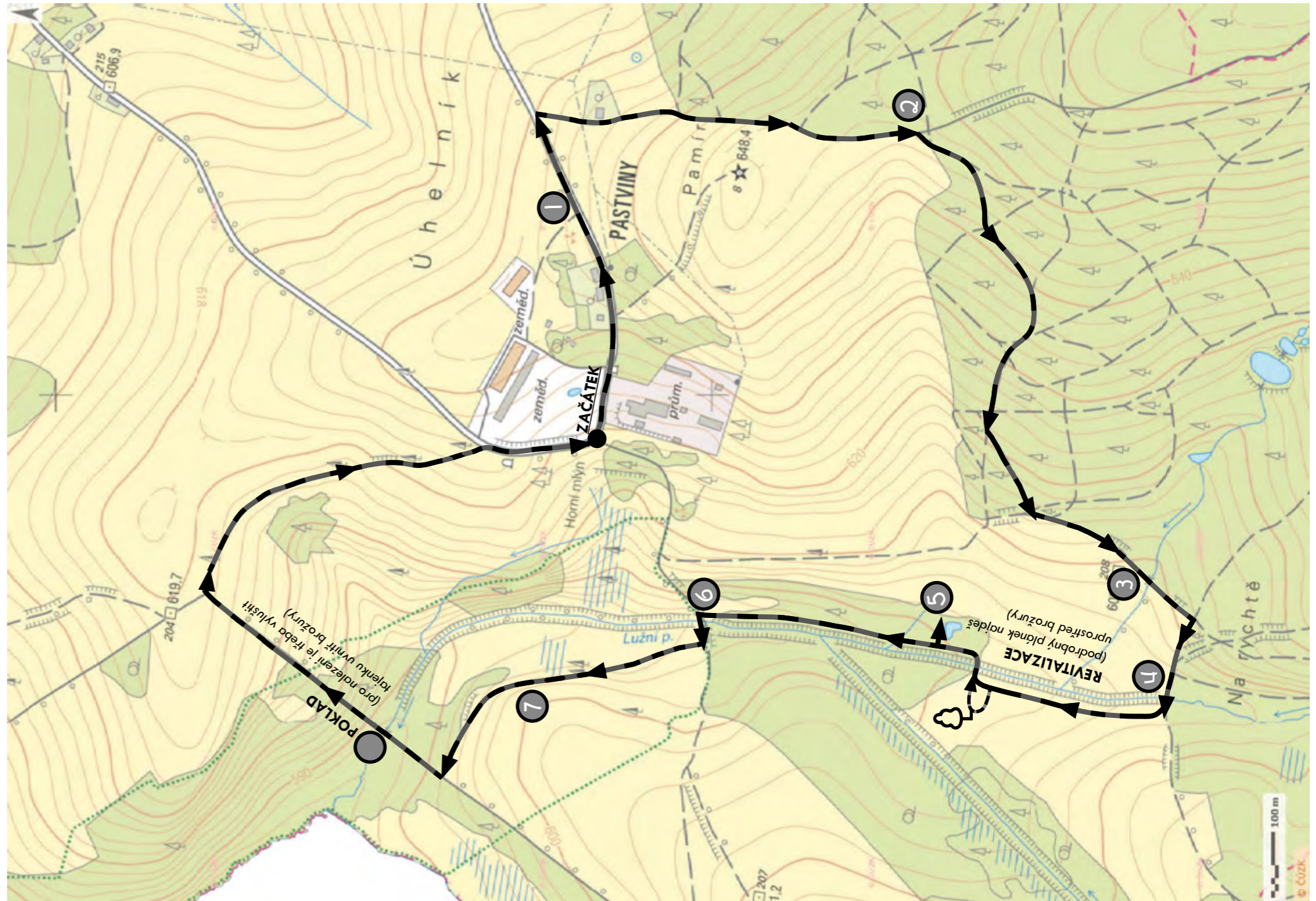
Výborně, jsi na konci cesty za pokladem!
Tajenka ti prozradí, kde je poklad ukrytý.
Doplň do ní podle čísel písmenka,
která jsi našel v hádankách na předchozích zastaveních.

TAJENKA

Pokyny na cestu:

Vrať se na lesní cestu a pokračuj po ní dál.
Na rozcestí na kopci se dej doprava směř Pastviny,
na začátek svojí cesty.

**PERLORODKA
ŘÍČNÍ**

**ŽIVOTNÍ POUŤ
ANEB VÝVOJOVÝ CYKLUS**

Haló, haló, haló,
proč je nás tu málo?

Koukejte, ať neživořím,
vždyť tu pro vás perly tvořím.

Chtěla bych tu věčně žít,
tak se musím rozmnožit.
Pokud nejsou samci k mání,
dám si sama požehnání.

Když pak břicho k prasknutí je,
pouštím larvy - glochidie.

Schránka na mém těle není,
ve vodě jsem v ohrožení.

Dám si rande s druhem,
mladým pěkným pstruhem.

Poměry jsou prachbídné,
snad své žábry nabídne.

Po společném stráveném čase,
na dno vrátím se zase.

Mám schránku jako maminka,
jsem však ještě malinká.

V písku jsem se zahrabala,
jinak by mne voda vzala.

Až mi bude 8 let,
splavím se po proudu zpět.

Najdu svoji kolonii,
kde ostatní šťastně žijí.

Budeme tu spolu plesat,
třeba i let osmdesát!

GLOCHIDIE

ŽÁBRY PSTRUHA

MLADÉ PERLORODKY